

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ทั่วประเทศ

ดลฤดี สุวรรณศิริ*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 การศึกษาแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ปัจจัยทางด้านลักษณะประชากรศาสตร์ ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีต่อการศึกษา และปัจจัยด้านการรับรู้ศักยภาพของตนเอง ตัวแปรในด้านลักษณะประชากรศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ ได้แก่ อายุ เพศ คะแนนผลการเรียนเฉลี่ย ระดับการศึกษาของบิดามารดา การประกอบอาชีพของบิดามารดา และสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีต่อการศึกษา ได้แก่ ทัศนคติต่อคุณค่าการศึกษา ทัศนคติต่อความมั่นคงและก้าวหน้า ทัศนคติต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนในการตัดสินใจ ทัศนคติต่อเกียรติยศชื่อเสียง ทัศนคติต่อเศรษฐกิจสังคม และปัจจัยด้านการรับรู้ตนเอง ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน และการพัฒนาตนเอง

จากการศึกษาพบว่านักเรียนหญิงมีการตัดสินใจศึกษาต่อมากกว่านักเรียนชาย เนื่องจากปัจจุบันผู้หญิงได้รับการยอมรับให้สามารถศึกษาต่อในระดับสูง มีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานทัดเทียมกับผู้ชาย ส่งผลให้นักเรียนหญิงเกิดแรงจูงใจและตัดสินใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมีการตัดสินใจศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่มีผลคะแนนต่ำ เนื่องจากพฤติกรรมการศึกษาของนักเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่มีผลการเรียนสูงจะมีความกระตือรือร้น ความเพียรพยายาม แก้ไขปัญหาต่างๆ ในด้านการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

นักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและประกอบอาชีพรับราชการและนักธุรกิจ จะมีการตัดสินใจศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำและประกอบอาชีพอื่น เนื่องจากบิดามารดาเป็นต้นแบบที่ดีส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การคาดหวังในการศึกษาต่อในระดับสูงของนักเรียน และพบว่านักเรียนที่ครอบครัวมีสถานภาพทางเศรษฐกิจดี จะมีการตัดสินใจศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่

*อาจารย์ประจำ ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)

ครอบครัวมีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ ซึ่งเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดโอกาสทางการศึกษา โดยการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายในรูปค่าธรรมเนียมการศึกษา อุปกรณ์การศึกษา และค่าครองชีพอื่นๆ ดังนั้น นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำย่อมยากที่จะมีโอกาสศึกษาต่อเสมอภาคกับนักเรียนที่ครอบครัวมีสถานภาพทางเศรษฐกิจดี

ตัวแปรในด้านทัศนคติของนักเรียนต่อการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ ได้แก่ ทัศนคติต่อคุณค่าของการศึกษา ทัศนคติต่อความมั่นคงและก้าวหน้า ทัศนคติต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนต่อการตัดสินใจ ทัศนคติต่อเกียรติยศชื่อเสียง ทัศนคติต่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นสิ่งที่กำหนดเงื่อนไข หรือเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความคาดหวังและมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในอนาคต เกิดความเพียรพยายามตั้งใจที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ตัวแปรในด้านการรับรู้ศักยภาพที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่อมั่นในตนเอง นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีการตั้งเป้าหมายในการศึกษาทำให้เกิดแรงบันดาลใจและพยายามหาวิธีที่จะไปถึงจุดหมาย มีความมุ่งมั่นพยายามเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จในการศึกษา และผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะตระหนักถึงความสามารถของตนและพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาอย่างเต็มที่ ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาในระดับสูงขึ้น

ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน หากรายได้ของผู้ปกครองไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการศึกษา รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายในการให้การช่วยเหลือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนมากขึ้น และการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาและการประกอบอาชีพของปกครอง ดังนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำและประกอบอาชีพที่ไม่ต้องใช้ความรู้ในระดับสูงตระหนักเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษา เพื่อชี้แนะและส่งเสริมให้บุตรหลานศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น สำหรับในเขตพื้นที่ที่นักเรียนหญิงมีโอกาสหรือมีการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่สูงมากนัก อันเนื่องมาจากบริบททางสังคมและความเชื่อทางศาสนา รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของการศึกษา นำไปสู่ความเสมอภาคในด้านสิทธิเสรีภาพทางการศึกษาเพิ่มขึ้น

Abstract

The factors influencing the decision of 12th grade students to study at the university level. The objective of this research is to study the factors leading to the decision of 12th grade students to study further at the university level. This research will study three different factors: population characteristics, attitudes toward education, and self-acknowledgement. The variables affecting the population characteristics that influence the decision to study further include age, gender, grade point average, parents' education level, parents' occupation, and the family's financial status. Attitudes toward education include students' attitudes toward the importance of education, stability and progress, the people involved in making the decision, fame and recognition, and economics and society. Self-acknowledgement includes motivation, the belief in self-empowerment, and self-development.

From the study, the results show that female students continue to study more than male students. This is because it is more acceptable for female students to study at university today and there are equal opportunities for jobs for both males and females. This gives female students the motivation to pursue higher education at university. The results also show that students with good grades decide to continue their studies more than students with bad grades. This is due to the continuous educational behavior among studious students. Those with good grades tend to be active, diligent, eager to solve problems about their education, and are more motivated to study further at a higher level.

Students whose parents received a bachelor's degree or higher and are working as government officials or running businesses have higher chances to continue their studies than students whose parents received lower education and are in other occupations. Parents influence students' motivation, expectations, and the decision to study at a higher level. Students with a good financial background are more likely to continue their studies than students with an inferior financial background. Economy determines the chance to study at university because there are expenses to consider, such as applications, university fees, study materials, and personal spending. Students with inferior financial status do not have equal opportunities compared to

students whose financial status is higher.

The variables affecting the students' viewpoints toward education that can influence their decision to study further include their attitudes toward the importance of education, attitudes toward stability and progress, attitudes toward people involved in making the decision, attitudes toward fame and recognition, and attitudes toward the economy and society. These are the control factors that act as a "push" to create motivation, expectations, and determination among female students to achieve success and to strive to study at a higher level in the future.

ในปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมของประเทศอย่างรวดเร็ว รวมทั้งในการที่ประเทศไทยเข้าสู่การแข่งขันที่รุนแรงของยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งต้องอาศัยบุคลากรที่เป็นแรงงานคุณภาพ หรือระดับมัธยมศึกษาของประเทศ เป็นผู้ที่มีความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและทางปฏิบัติ ตามทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก สามารถนำองค์ความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ตามความต้องการของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำเป็นต้องเป็นผู้มีความชำนาญ ประกอบการงานได้สัมฤทธิ์ผลเต็มศักยภาพของบุคคล

ดังนั้นการพัฒนาในลักษณะดังกล่าวจึงต้องอาศัยแรงงานที่มีความรู้ในระดับสูงค่อนข้างมาก และแนวโน้มตลอดจนทิศทางของแรงงานในการปฏิวัติจากภาคเกษตรกรรมมาสู่ภาคอุตสาหกรรมของประเทศนั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเราจะพบว่าการเติบโตในภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการเปลี่ยนแปลงในระดับที่ค่อนข้างสูง คือในปี พ.ศ.2539 มีการเติบโตเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 3.3 ปี พ.ศ.2544 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.7 และปี พ.ศ.2549 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.8 ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมมีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงมาโดยตลอดในระยะสิบกว่าปีที่ผ่านมาและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในลักษณะดังกล่าวทำให้เราต้องเผชิญกับปัญหาที่ทำนายในอนาคต นั่นก็คือทิศทางการศึกษาของไทยไม่สัมพันธ์หรือสวนทางกับรูปแบบของเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง

ไป โดยสามารถพิจารณาจำนวนแรงงานตามระดับในปัจจุบันและการคาดการณ์ในอนาคตได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแรงงานจำแนกตามระดับการศึกษาระหว่างปี พ.ศ.2546 - 2568 (คน)

ระดับการศึกษา	2546	2548	2553	2558	2563	2568
1. ไม่มีการศึกษา	1,156,727	1,105,139	953,350	773,871	572,014	354,298
2. ต่ำกว่า ประถมศึกษา	13,516,570	12,705,444	10,367,198	7,658,095	4,651,268	1,417,191
3. ประถมศึกษา	8,168,492	8,533,725	9,417,708	10,269,908	11,093,733	11,946,743
4. มัธยมศึกษา ตอนต้น	4,748,293	5,064,612	5,866,769	6,674,634	7,482,111	8,330,315
5. มัธยมศึกษา ตอนปลาย (สายสามัญ)	2,656,188	3,183,680	4,569,904	6,041,834	7,569,792	9,194,456
6. สายอาชีพศึกษา และวิชาการ ศึกษา	1,167,437	1,240,537	1,420,376	1,600,139*	1,778,671	1,965,920
7. อุดมศึกษา	4,266,324	4,735,267	5,967,122	7,238,915	8,546,809	9,924,654
8. อื่นๆ	21,421	25,616	34,737	48,367	58,454	73,452
รวม	35,701,452	36,594,020	38,597,164	40,305,763	41,752,852	43,207,028

จากการคาดการณ์จำนวนแรงงานและระดับการศึกษาของประชากรในประเทศไทย จะพบว่าประเทศไทยมีแรงงานที่มีระดับการศึกษาที่ค่อนข้างต่ำ คือ สัดส่วนของผู้มีการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาในปัจจุบัน 12,705,444 คน ในขณะที่แรงงานในชั้นอุดมศึกษาของประเทศไทยมีเพียง 4,735,267 คน และคาดการณ์ในอนาคตว่า ในปี พ.ศ.2568 จะมีแรงงานที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา 11,946,743 คน และผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเพียง 9,924,654 คน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546)

การปรับตัวทางการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้สอดคล้องกับโครงสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและเกิดกระบวนการสร้างผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริงโดยสามารถก้าวให้ทันเทคโนโลยีในกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งนับเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในศตวรรษแห่งการแข่งขันนี้ ดังนั้นจึงต้องมีการวางนโยบายและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ได้รับประโยชน์อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยจากการศึกษาที่ตรงตามกระแสการพัฒนาประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้วิถีทางในการแก้ไขเพื่อตรงกับประเด็นปัญหามากที่สุด คือ การเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนในสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งการเพิ่มปริมาณผู้เข้าศึกษาต่อ่นั้น มีปัจจัยและเงื่อนไขหลายด้านที่เข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ ทักษะต่อการศึกษา และการรับรู้ศักยภาพของตนเอง จึงมีความสนใจว่าปัจจัยใดส่งผลต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ในการทดสอบเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ Binary Logistic Regression เนื่องจากมีความต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม คือ การเลือกตัดสินใจศึกษาในระดับอุดมศึกษา กับตัวแปรอิสระต่างๆ ดังนั้นการใช้สถิติดังกล่าว ก็เพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระใดมีอิทธิพลในการตัดสินใจศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6

โดยตัวแปรตาม(Y) ได้แก่ การตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงกลุ่มที่มีค่า 2 ค่า ดังนี้

$$\text{การตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน (y)} \begin{cases} 0 = \text{การตัดสินใจศึกษาต่อ} \\ 1 = \text{การตัดสินใจไม่ศึกษาต่อ} \end{cases}$$

ส่วนตัวแปรอิสระ(X) ในการศึกษาครั้งนี้ 14 ตัว ได้แก่ อายุ เพศ คะแนนผลการเรียนเฉลี่ย ระดับการศึกษาของบิดามารดา การประกอบอาชีพของบิดามารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทักษะคิดต่อคุณค่าของการศึกษา ทักษะคิดต่อความมั่นคงและก้าวหน้า ทักษะคิดต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนต่อการตัดสินใจ ทักษะคิดต่อเกียรติยศชื่อเสียง ทักษะคิดต่อเศรษฐกิจและสังคม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการพัฒนาตนเอง ตัวแปรอิสระดังกล่าวจะเป็นตัวแปรพยากรณ์โอกาสของการตัดสินใจศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งในส่วนนี้ จึงใช้แบบจำลองในรูปของฟังก์ชัน กรณีที่มีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัว ดังนี้

$$\text{Logit (P)} = \beta_0 + \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \beta_3x_3..... \beta_px_p + e$$

โดยแบ่งการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 แบบจำลอง คือ

- 1) ลักษณะภูมิหลัง ระดับความคิดเห็นของทัศนคติ ระดับการรับรู้ และระดับการพัฒนาตนเองของกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง
- 3) ภูมิภาคการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง
- 4) ระดับความคิดเห็นของทัศนคติ ระดับการรับรู้ และระดับการพัฒนาตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากทั่วประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 1,137 คน ไม่รวมกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีลักษณะทางประชากร ลักษณะด้านบุคคลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างจากพื้นที่เขตการศึกษาอื่น ๆ ถึงแม้ว่ากรุงเทพมหานครเป็นส่วนหนึ่งโดยทางกายภาพ แต่ได้รับการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การศึกษา และเป็นศูนย์กลางของส่วนราชการจนถึงระดับที่ควร

จะแยกออกเป็นภาคหนึ่งต่างหาก และมีจำนวนประชากรที่มากจนกระทั่งไม่สามารถที่ทำการวิเคราะห์ร่วมกับภาคกลางได้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2546)

และผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจศึกษาต่อสูงถึงร้อยละ 89.4 และส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 17-18 ปีโดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง (พิจารณาตารางที่ 2) พบว่า ลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วย อายุ เพศ คะแนนผลการเรียนเฉลี่ย การศึกษาของบิดา และมารดา อาชีพของบิดาและมารดา และรายได้ของครอบครัว มีเพียงตัวแปร คะแนนผลการเรียนเฉลี่ย การศึกษาของบิดา อาชีพของบิดาและมารดา และรายได้ของครอบครัวเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยค่าสถิติ B ดังนี้ คะแนนผลการเรียนเฉลี่ย ($B = -1.166$) การศึกษาของบิดา ($B = -0.644$) อาชีพของบิดา ($B = 0.135$) อาชีพมารดา ($B = -0.163$) และรายได้ของครอบครัว ($B = -0.584$) โดยมีค่าคงที่เท่ากับ 2.137 ซึ่งสามารถแสดงเป็นสมการได้ดังนี้

การตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา = $2.137 - 1.166$ (คะแนนผลการเรียนเฉลี่ย) $- 0.644$ (การศึกษาของบิดา) $+ 0.135$ (อาชีพของบิดา) $- 0.163$ (อาชีพของมารดา) $- 0.584$ (รายได้ของครอบครัว)

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
ของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	B	Wald	Sig.
อายุ	0.083	0.300	0.584
เพศ	0.017	0.006	0.940
คะแนนเฉลี่ย	-1.166	37.751	0.000**
การศึกษาของบิดา	-0.644	5.269	0.022*
การศึกษาของมารดา	0.026	0.008	0.928
การประกอบอาชีพของบิดา	0.135	5.413	0.020*
การประกอบอาชีพของมารดา	-0.163	7.201	0.007**
รายได้ของครอบครัว	-0.584	17.410	0.000**
ค่าคงที่	2.137		
Chi-Square	139.008		
-2 log likelihood	627.534		
Nagelkerke R Square	0.235		

*P-value .05 **P –value .01

จากผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนโดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีค่าระหว่าง 2.00-2.99 ผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไปมีความต้องการศึกษาต่อสูงถึง 91.5 และผู้ที่มีคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.99 มีความต้องการศึกษาต่อเพียงร้อยละ 8.5 พฤติกรรมในการเรียนของนักเรียนมีลักษณะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง หากผู้ปกครองหรือพ่อแม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับผลการเรียนตั้งแต่ในวัยเด็ก เด็กจะรับรู้และให้ความสำคัญกับผลการเรียนและเมื่อนักเรียนได้ผลคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์สูง ได้รับการชื่นชมหรือแรงเสริมจากผู้ปกครอง นักเรียนก็จะเกิดความภาคภูมิใจ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เกิดการพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ นักเรียนจะคาดหวังและพยากรณ์ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง มีกำลังใจ และตระหนักได้ว่าหากตนเองมีความปรารถนาหรือมุ่งหวังที่จะเรียนในระดับสูงก็จะประสบความสำเร็จทางด้านการเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษา ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

ระดับการศึกษาของบิดามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน บิดาที่มีการศึกษาสูงจะส่งผลต่อการศึกษาต่อของนักเรียน และมีแนวทางให้บุตรได้รับการศึกษาสูง เนื่องจากผู้ปกครองที่มีประสบการณ์ในด้านการเรียนจะตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาถือว่า การศึกษาเป็นวิถีทางสำคัญในการก้าวสู่ความสำเร็จของหน้าที่การงานและเกียรติยศชื่อเสียงในอนาคต นอกจากนั้นผู้ปกครองยังเป็นแบบอย่าง ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการศึกษาแก่บุตรหลานของตน ทำให้เด็กจะเกิดความคล้อยตามเห็นคุณค่าตามไปด้วย ตรงกับงานวิจัยของอุไร มั่นหมั่น (2539:84) ซึ่งพบว่านักเรียนชั้นมัธยม ปีที่ 3 ที่มีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษาและสายสามัญนั้น จะขึ้นอยู่กับผู้ปกครอง หากผู้ปกครองต้องการที่จะให้บุตรหลานศึกษาต่อ การเรียนต่อของนักเรียนก็จะสูงตามไปด้วย และงานวิจัยของณัฐวุฒิ เยาวประดิษฐ์ (2543:72) ศึกษาเรื่องการตัดสินใจศึกษาต่อหลังจบภาคบังคับ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับการศึกษาของบิดาขนาดของครอบครัว กลุ่มเพื่อน ความคิดเห็นในการศึกษาต่อของผู้ปกครองล้วนส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน

การประกอบอาชีพของบิดามารดามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา บิดามารดาที่มีอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และนักธุรกิจมักสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนจนถึงระดับมหาวิทยาลัย เนื่องจากการประกอบอาชีพที่มีสถานภาพสูงทางสังคมมักมีความคาดหวังที่จะให้บุตรหลานมีโอกาสเลื่อนสถานะทางสังคม โดยอาศัยช่องทางการศึกษา และครอบครัวมีความสำคัญสำหรับการตัดสินใจของนักเรียน เด็กจะซึมซับประสบการณ์ข้อมูลต่างๆ จากการเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อม โดยจะส่งผลต่อการปรับตัว และลักษณะอุปนิสัยต่างๆ เด็กจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความหวัง ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน

ทั้งนี้ตรงกับงานวิจัยของ Perron (1985:165) ได้ทำการศึกษาอาชีพของครอบครัวกับโอกาสในการศึกษาต่อ พบว่าบิดาที่ทำงานประเภทหนึ่งโต๊ะ

บุตรมักศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา และเด็กที่มาจากครอบครัวชนชั้นระดับแรงงานชั้นกลางและแรงงานระดับล่างมีโอกาสศึกษาต่อมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวชาวนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Heathers (1977:87) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังและการวางแผนในการศึกษาต่อพบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพเกี่ยวกับวิชาการชั้นสูง มักมีความเกี่ยวข้องกับวิชาการชั้นสูงและมีความคาดหวังต้องการใช้วิชาการชั้นสูงตามไปด้วย ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดาไม่ได้ประกอบอาชีพที่ต้องใช้วิชาการชั้นสูงมากนัก ก็หวังที่จะประกอบอาชีพตามอาชีพเดิมของบิดา

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน เนื่องจากในการศึกษาต่อไม่ว่าในระดับใดก็ตามจำเป็นต้องใช้เงิน อาจกล่าวได้ว่า หากกระตือรือร้นทางการศึกษายังสูงเพียงใดความสำคัญของฐานะทางเศรษฐกิจในการกำหนดโอกาสในการศึกษาจะยิ่งมีมากขึ้นเพียงนั้น การส่งเสียบุตรให้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่เพียงแต่จะทำให้ค่าใช้จ่ายของครอบครัวมากขึ้น หากยังทำให้ครอบครัวต้องสูญเสียรายได้อันพึงได้จากการส่งเสียให้บุตรศึกษาต่อ แทนที่จะหางานทำเพราะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นล้วนอยู่ในวัยทำงานด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้นครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำทำให้นักเรียนมีโอกาสตัดสินใจศึกษาต่อในระดับสูงน้อยลงไปด้วย ตรงข้ามกับผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงนักเรียนมักศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ตรงกับงานวิจัยของLitchfield (1980:91) ได้ศึกษาการตัดสินใจเรียนต่อของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง มีแนวโน้มที่จะได้รับการศึกษาต่อในระดับสูง มากกว่าเด็กในกลุ่มที่มีระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ซึ่งมีจำนวนผู้ไม่ต้องการศึกษาต่อสูง นอกจากนั้นงานวิจัยของ Laskin (1980:89) ยังสนับสนุนว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา ได้แก่ อาชีพของบิดามารดาและรายได้ของครอบครัว

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการรับรู้และระดับการพัฒนาตนเองของกลุ่มตัวอย่าง (พิจารณาตารางที่ 3) พบว่าระดับความคิดเห็นของปัจจัยด้านต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านคุณค่าการศึกษา ปัจจัยด้านความมั่นคงก้าวหน้า ปัจจัยด้านบุคคลเกี่ยวข้อง ปัจจัยด้านเกียรติยศชื่อเสียง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านความเชื่ออำนาจในตน และปัจจัยด้านการพัฒนาตนเอง มีเพียงปัจจัยปัจจัยด้านคุณค่าการศึกษา ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และปัจจัยด้านการพัฒนาตนเองเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยค่าสถิติ B ดังนี้ ปัจจัยปัจจัยด้านคุณค่าการศึกษา ($B = 0.047$) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม ($B = 0.147$) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($B = 0.028$) และปัจจัยด้านการพัฒนาตนเอง ($B = -0.021$) โดยค่าคงที่มีค่าเท่ากับ 2.137 สามารถแสดงเป็นสมการได้ดังนี้

การตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา = $2.137 + 0.047(\text{ปัจจัยด้านคุณค่าการศึกษา}) + 0.147 (\text{ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม}) + 0.028(\text{ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์}) - 0.021(\text{ปัจจัยด้านการพัฒนาตนเอง})$

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการรับรู้และระดับการพัฒนาตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	B	Wald	Sig.
ปัจจัยด้านคุณค่าการศึกษา	0.047	4.998	0.025*
ปัจจัยด้านความมั่นคงก้าวหน้า	0.075	2.685	0.101
ปัจจัยด้านบุคคลเกี่ยวข้อง	-0.056	3.720	0.054
ปัจจัยด้านเกียรติยศชื่อเสียง	-0.041	0.713	0.398
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม	0.147	24.759	0.000**
ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	0.028	6.416	0.011*
ปัจจัยด้านความเชื่ออำนาจในตน	-0.005	0.027	0.869
ปัจจัยด้านการพัฒนาตนเอง	-0.021	7.732	0.005**
ค่าคงที่	2.137		
Chi-Square	89.814		
-2 log likelihood	676.728		
Nagelkerke R Square	0.155		

*P-value .05 **P –value .01

ทัศนคติต่อคุณค่าการศึกษามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนเนื่องจากทัศนคติมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจและกำหนดพฤติกรรมของผู้เรียน รวมไปถึงสภาพความพร้อมที่จะศึกษาต่อ ผู้เรียนจะมีปฏิกิริยาตอบสนองสถานการณ์มีความเพียรพยายามตั้งใจและแก้ไขปัญหาในด้านการเรียน หากมีทัศนคติที่ดีและคุณประโยชน์ของการศึกษา

ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Cochran, (1996) ที่พบว่าทัศนคติต่อการศึกษาคือเป็นตัวนำทางในการเกิดพฤติกรรมต่างๆ ในการเรียนผู้เรียนจะตัดสินใจศึกษาต่อ โดยผ่านกระบวนการกลั่นกรอง คิดพิจารณา ซึ่งนำหนักถึงประโยชน์ของการศึกษา หากบุคคลหรือผู้เรียนคนใดเห็นคุณค่าของการศึกษาก็มีแนวโน้มที่จะศึกษามากกว่าผู้ที่ไม่ตระหนักเห็นถึงคุณค่าของการศึกษา

ทัศนคติด้านเศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน เนื่องจากการประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงตนเองและรับผิดชอบครอบครัว รวมถึงการยกระดับสถานภาพทางสังคมนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เยาวชนในยุคนี้จะต้องเตรียมตัวเข้าระบบสังคมที่มีการแข่งขันสูง นักเรียนจำเป็นต้องเสาะแสวงหาความรู้ ไม่ว่าจะเป็นภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยี และศาสตร์ต่างๆ ที่สามารถใช้ในการประกอบอาชีพ หางานที่มีรายได้สูงและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน นักเรียนจึงมีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อในระดับสูงเท่าที่ศักยภาพของตนเองในด้านต่างๆ จะเอื้ออำนวยนอกจากนั้น งานวิจัยของอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533:89) เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของผู้ที่เรียนต่อในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพบว่า ผู้ที่ทำการศึกษาต่อมักเป็นผู้ที่มีอายุน้อย มีความเครียดในการทำงานสูง มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อมาก รวมทั้งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างสูง ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีการรับรู้สถานภาพความมั่นคงในการทำงานต่ำ มักจะไม่ศึกษาต่อ แต่ถ้าหากได้รับการส่งเสริมจากบุคคลรอบข้างในเรื่องการศึกษาต่อ ก็จะมีแนวโน้มในการศึกษาต่อ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีความมุ่งมั่น ตั้งใจศึกษาให้ประสบความสำเร็จสูงสุด และมีการวัดประเมินผลเปรียบเทียบกับความสำเร็จของงานว่า อยู่เหนือเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่ นักเรียนที่ได้ผลการเรียนในระดับสูงติดต่อกันเป็นระยะเวลาหนึ่งจะใส่ใจเพียรพยายามที่จะรักษาระดับคะแนน และมีความต้องการปรารถนาที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นและใช้สติปัญญา ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาตามที่ตนตั้งไว้ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Devito และ Krockover (1976: 87) ที่ได้ทำการศึกษาในเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ส่งผลต่อการทำนายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 3 และพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งยังสามารถคาดการณ์ถึงผลการเรียนได้เป็นอย่างดี

ตลอดจนงานวิจัยของวิภา ภัทรมัย (2532: 54) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินค่าตน และแรงจูงใจในการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีความคาดหวังมีการประเมินค่าสูงและมีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูง และงานวิจัยของพิมพ์พิร์สุ สียงนอก (2540: 71) ศึกษาปัจจัยทางจิตและทางสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ รวมทั้งนักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่สุขภาพจิตไม่ดี นอกจากนี้นักเรียนที่เลือกคบเพื่อนอย่างเหมาะสมจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เลือกคบเพื่อนที่ไม่เหมาะสม

การพัฒนาดตนเองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนที่มีการพัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่อง จะมีการตั้งเป้าหมายหลักในการศึกษา มีการตั้งเป้าหมายในด้านทักษะ เป้าหมายด้านวิชาการ มีการวิเคราะห์พิจารณาค้นหาความถนัดความชื่นชอบ มักจะเป็นผู้รู้จักคิดวินิจฉัยใฝ่หาความรู้ใหม่อย่างไม่หยุดนิ่ง เต็มไปด้วยแรงจูงใจที่ต้องการทำในสิ่งที่ตั้งจุดมุ่งหมาย และหาแนวทางพัฒนาศักยภาพตนเองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นๆ โดยการพัฒนาดตนเองในด้านการศึกษาด้วยการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นตรงกับงานวิจัยของ Darkenwald และ Merriam (1982 : 145) ได้ศึกษาเหตุผลแรงจูงใจในการศึกษาต่อของผู้ใหญ่ที่กำลังจะเข้าเรียนพบว่า แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ คือ ความต้องการด้านความรู้ ความต้องการส่วนตัว ความต้องการทำหน้าที่ให้ดีขึ้น ความต้องการชุมชน ความต้องการทำตามกฎระเบียบฯลฯ และมีความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สูงขึ้นด้วยการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

จากข้อค้นพบต่างๆ จากการศึกษา มีข้อเสนอแนะในการศึกษา มีดังต่อไปนี้

1.ควรมีการจัดสรรเงินทุนในการจัดทำประชาสัมพันธ์สนับสนุนการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยเน้นลำดับ

ความสำคัญของกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการและแรงจูงใจในการเลื่อนชั้นการศึกษา

2. สำหรับในพื้นที่เขตการศึกษาที่มีปัญหาในด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของผู้ปกครองไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาต่อ รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเข้ามาให้ความช่วยเหลือจัดสรรงบประมาณ เนื่องจากมีนักเรียนที่ตัดสินใจไม่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจำนวนมากที่มีความประสงค์ที่จะศึกษาต่อแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

3. การตัดสินใจศึกษาต่อมีความสัมพันธ์กับครอบครัวอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นในด้านอาชีพหรือการศึกษาของบิดามารดา ดังนั้นรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมุ่งแก้ไขปัญหาการตัดสินใจไม่ศึกษาต่อของนักเรียน โดยเน้นการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาน้อยและอาชีพการงานที่ไม่ต้องใช้ความรู้ในระดับสูง ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเพื่อชี้แนะและสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนในระดับที่สูงต่อไป

4. การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่ออย่างยิ่ง ดังนั้นครอบครัว โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องมีการจัดกิจกรรมหรือส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ค้นหาทักษะ ความรู้ ความสามารถในตัวนักเรียนและนำกระบวนการในการพัฒนาปัญญา ความคิด ความริเริ่มสร้างสรรค์ให้เหมาะกับคุณลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียน

จากข้อค้นพบในการศึกษาดังกล่าวทำให้เข้าใจถึงกระบวนการตัดสินใจและพฤติกรรมในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนทั่วประเทศ เพื่อสนับสนุนปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ สามารถนำมาเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้ในการวางนโยบายทางด้านการศึกษาของประเทศ เพิ่มปริมาณบัณฑิตที่จะจบการศึกษาในอนาคตให้มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงานของไทย

บรรณานุกรม

- ณัฐวุฒิ เนาวประดิษฐ์. 2543. การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพประมงเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับ ศึกษากรณีบุตรชาวประมง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาสารคามมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์พิรุณ สียงนอก. 2540. ปัจจัยทางจิตและทางสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน : การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่อาศัยในครอบครัวปกติ กับนักเรียนที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิภา ภัทรมัย. 2532. สมรรถภาพบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2546. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่เก้า พ.ศ.2540-2549. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2546. “รายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร.” กรุงเทพมหานคร.
(<http://www.nso.go.th/thai/stat/work-pop/tab6r3.htm>).
- อจจรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533. ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุไร มั่นหมั่น. 2539. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3 : ศึกษากรณี จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- Cochran, John Robert. 1996. **The Relationship of the Self-Concept to School Motivation and Level of Occupational Aspiration.** Dissertation Abstracts International.
- Darkenwald and Merrian. 1982. **Applying Psychology.** New York : McGraw-Hill Book Company.
- Devito, Alfred and Krockover, Gerald H. 1976. **Creative Scientific Ideas Activities for Teachers and Children.** Little Brown and Company, Inc.
- Heathers, Glan. 1977. **A Working Definition of Individualized Instructional.** Journal of the Educational Leadership. Perron, Phillip. 1965. **A Values and Occupational Preferences of Junior High School Girls.** The Personal and Guidance Journal.
- Laskin, Eddy. 1980. **The Effect of a Decision-Making Program on the Career Maturity of High School Students.** Dissertation Abstracts International.
- Litchfield, H.M. 1980. **Internal Versus External Control of Reinforcement.** *A Review Psychological Bulletin.*
- Perron, Phillip. 1965. **A Values and Occupational Preferences of Junior High School Girls.** *The Personal and Guidance Journal.*